

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	денна	Навчальний рік/семестр	2024 / 2025 IV/7
-----------------------------	----------	-----------------------	-------	-------------------------------	---------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Менеджмент у туризмі
Кафедра	Географії та туризму
Освітня програма	242 Туризм
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни: обов'язкова Кількість кредитів: 5 (150 годин) Лекції: 40 год. Семінарські/практичні заняття: 20 год. Лабораторні заняття: 0 Самостійна робота: 90 год.
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Галина Щука, д. пед. н., проф., scsuka.halina@kmf.org.ua Наталія Олаг, викладач, olah.natalia@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Організація туризму, Географія туризму, Ціноутворення, Правове регулювання туристичної діяльності, Маркетинг в туризмі
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	<i>Анотація дисципліни.</i> Курс «Менеджмент у туризмі» має на меті опанування студентами науково-теоретичних основ управління, а також застосування цих положень в практичній діяльності в сфері туризму. <i>Мета</i> – формування у майбутніх фахівців туризму сучасного управлінського мислення та системи спеціальних компетенцій в питаннях теорії та практики менеджменту туризму. Очікувані програмні результати: Сформувати у студентів наступні компетентності: ✓ ІК Здатність комплексно розв'язувати складні

	професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. ✓ K13. Здатність планувати та управляти часом. ✓ K14. Здатність працювати в команді та автономно ✓ K16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ✓ K17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій ✓ K21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту ✓ K22. Розуміння принципів і процесів формування та організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та його підсистем. ✓ K23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах та забезпечити наступні результати навчання: • ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. • ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ. • ПР06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів. • ПР09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки. • ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна) • ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей. • ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань • ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання. • ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї
--	---

	професійної діяльності.	
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання		
Дисципліна завершується екзаменом. Результативність студента під час вивчення дисципліни оцінюється за 100-бальною системою.		
Розподіл балів, які нараховуються за виконання окремих складових курсу:		
Семестрові завдання	Бали	Критерії оцінювання
Робота на семінарських заняттях	40 балів	Перелік теоретичних питань та практичних завдань із зазначенням максимальної кількості балів наведений в додатку 2.
Контрольна робота	20 балів	Розподіл питань контрольної роботи за змістовими модулями: - до кожного модулю 2 теоретичних (по 6 балів) та 1 практичне (8 балів) завдання Зразок завдання контрольної роботи наведений в додатку 3
Іспит	40 балів	В кожному білеті 2 теоретичних та 1 практичне завдання Перелік питань, які виносяться на іспит, наведено в додатку 4
Загальна оцінка виставляється як сума набраних балів за роботу на семінарських та практичних заняттях, контрольну роботу та відповідь під час іспиту.		
Інші інформації про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	-Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний контроль). -Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Програмне забезпечення MS Windows XP; Internet Explorer; Win RAR; Adobe Reader 9.	
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	1. Менеджмент у туризмі: Курс лекцій / укл. Г.Щука. -Берегове, 2021. 236 с. 2. Менеджмент у туризмі: методичні вказівки до практичних (семінарських) робіт / Г.Щука, Н.Олаг. Берегове, 2022. – 99 с. 3. Менеджмент у туризмі: методичні рекомендації до самостійної роботи / Г.Щука. Берегове, 2022. – 97 с. 4. Панченко Ю.В., Лугінін О.Є., Фомішин С.В. Менеджмент туристичної галузі: навчальний посібник. Суми, 2024 р, 342 с. 5. Мандюк Н. Л. Менеджмент у туризмі : навч. посібник / Н. Л. Мандюк, А. М. Манько. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. – 198 с. 6. Marketing & Menedzsment folyóirat / Főszerkesztő: Dr. Törőcsik Mária, Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar 7. Aubert Antal et. all, Turizmus-menedzsment /	

	Pécsi Tudományegyetem, 2011. – 165 oldal 8. Jocko Willink, Vezetési stratégiák és taktikák, 21. Század Kiadó, 2022. Додаткова література: додаток 5
--	--

Основна тематика дисципліни:**Тема 1. Основи менеджменту. Сутність і зміст менеджменту туризму.**

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Сутність категорій «управління» та «менеджмент». Управлінські відносини як предмет менеджменту. Менеджмент як система наукових знань / мистецтво управління. Менеджери та підприємці: спільне та відмінне. Рівні управління, групи менеджерів. Сфери менеджменту. Парадигми менеджменту.

Методи досліджень. Закони та закономірності менеджменту. Принципи менеджменту: цілеспрямованості, ієрархічності, динамічної рівноваги, економічності управління, урахування інтересів. Взаємозв'язок між принципами менеджменту.

Організаційно-управлінський процес у туризмі. Особливості менеджменту в туризмі.

Тема 2. Історія розвитку науки менеджменту. Еволюція менеджменту туризму.

Історія розвитку управлінської думки у світі та в Україні. Передумови виникнення науки управління. Класичні теорії менеджменту: школа наукового управління; класична (адміністративна) школа управління; школа людських відносин; школа поведінкових наук; емпірична школа, школа «соціальних систем», нова школа. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід.

Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.

Розвиток менеджменту і туризму як сфер людської діяльності. Порівняння організацій давнини й сучасності. Індустріальні відносини і менеджмент туризму. Розвиток менеджменту на етапі становлення соціального туризму; у другій половині ХХ ст. Сучасні детермінанти менеджменту туризму.

Етапи розвитку менеджменту туризму на території України.

Тема 3. Система менеджменту в туризмі.

Поняття про систему туризму. Економіка і туризм. Екологія і туризм. Соціальне середовище і туризм. Політика і туризм. Технологія і туризм. Міжнародне середовище туристичної діяльності. Керуюча підсистема (суб'єкт) управління в туризмі. Функції туристичних організацій. Регіональна політика у сфері туризму. Туристичні підприємства: туроператор, турпосередник. Обсяги роботи турпосередників України. Фактори туристичної мотивації. Об'єкт управління в туризмі. Туристичний регіон як об'єкт управління в туризмі. Туристичний регіон і туристичний продукт-місце. Структура туристичного продукту території. Формування туристичної пропозиції. Основні характеристики туристичної дестинації. Структура територіального туристичного продукту. Наукові підходи до управління туристичним регіоном.

Тема 4. Організація як об'єкт управління. Туристичні організації як об'єкт управління

Поняття та ознаки організації. Внутрішнє середовище організації. Різновиди та загальні риси організацій. Організація як відкрита динамічна система. Ефект синергії. Модель організації як відкритої системи. Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації. Культура організації. Типи організацій в Україні.

Туристичні організації як об'єкт управління. Сутність діяльності туристичних організацій. Функції туристичних організацій. Регіональна політика у сфері туризму і завдання національних туристичних організацій. Передумови організації комплексу туристичної діяльності та управління. Економічні агенти ринку туристичних послуг. Завдання регіональної політики у сфері туризму. Схема виробничо-обслуговуючої діяльності тур підприємств.

Тема 5. Управління внутрішнім і зовнішнім середовищем у туризмі

Внутрішнє середовище в туризмі. Цілепокладання в туризмі. Риси і властивості цілепокладання організації. Системна модель внутрішніх змінних організацій. Основні ресурси, які використовуються організаціями. Напрями та рівні поділу праці.

Організаційні структури управління в туризмі. Поняття про організаційну структуру управління. Типи організаційних структур. Проектування організаційних структур управління туризмом. Етапи реалізації проектування організаційної структури. Основні інструменти проектування і формування структури організації. Складники організаційних структур. Вимоги до сучасних організаційних структур управління. Порівняння типів організаційних структур.

Зовнішнє середовище туристичної діяльності. Характеристика зовнішнього середовища туризму. Мікросередовище туристичної організації. Макросередовище туристичного бізнесу. Зовнішні обставини ефективності туризму. Класифікація основних категорій спеціалістів, задіяні в туризмі. Вплив загальних економічних факторів на туризм. Вплив туризму на економіку. Політика туризму.

Тема 6. Функції менеджменту. Функціональна спрямованість менеджменту туризму. Планування

Поняття функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Динамічний взаємозв'язок конкретних і загальних функцій. Механізм їх реалізації.

Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту.

Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури. Особливості процесу управління.

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування. Базові стратегії. Оперативне планування. Загальна характеристика бізнес-планування.

Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями.

Функції менеджменту в туризмі. Сутність і взаємний зв'язок функцій менеджменту. Етапи процесу стратегічного планування. Ефективність планування. Перспективне, тактичне і оперативне планування управління туристичною діяльністю. Основні складники змісту поетапного плану розвитку туризму. Ефективні методи планування у сучасному менеджменті.

Тема 6. Організовування та мотивування як загальні функції менеджменту

Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Типи повноважень. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Вертикальна та горизонтальна координація. Взаємодія та взаємовплив структур організації. Сутність організаційної структури управління та їх роль в досягненні мети. Елементи структури. Види організаційних структур управління. Лінійні та функціональні організаційні структури управління. Комбіновані організаційні структури управління. Єдиноначальність: поняття, сутність. Централізація і децентралізація.

Принципи побудови організаційних структур управління. Фактори, які впливають на формування організаційної структури. Критерії оцінки організаційної структури управління. Методи вибору організаційної структури управління. Проектування організаційних структур управління. Формування структурних елементів. Організаційна функція в туризмі.

Значення людського фактору в управлінні організацією. Поняття мотивування. Теорії і моделі процесів мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці. Мотивація в туризмі.

Тема 8. Контролювання та регулювання як загальна функція менеджменту

Поняття контролю та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролювання. Етапи процесу контролювання. Модель процесу контролювання. Процес контролювання. Зворотній зв'язок при контролі. Види управлінського контролю.

Поняття регулювання та його місце в системі управління. Види регулювання. Етапи процесу регулювання.

Контроль та регулювання в управлінні туристичною діяльністю.

9. Система методів менеджменту та їх взаємозв'язок

Сутність та класифікація методів менеджменту. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану та результат виконання функцій менеджменту. Економічні, адміністративні, соціально-психологічні методи менеджменту. Механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту.

Методи і принципи менеджменту в туризмі. Принципи менеджменту в туризмі та їх класифікація. Основні тенденції управлінського процесу. Основні та часткові принципи управління. Кібернетичні, організаційні та соціально-психологічні принципи управління. Система методів менеджменту та їх взаємозв'язок. Організаційно-адміністративні методи менеджменту. Економічні методи управління. Ціноутворення у сфері туризму. Кругообіг оборотних засобів у туризмі. Соціально-психологічні методи управлінського впливу.

Тема 10. Управлінські рішення в туризмі. Прийняття рішень у менеджменті туризму.

Сутність управлінських рішень. Управлінське рішення як результат управлінської діяльності. Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень.

Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Моделі прийняття управлінських рішень. Взаємозалежність рішень. Підходи до прийняття рішень. Різновиди технологій прийняття рішень. Якість управлінських рішень.

Управлінські рішення в туризмі. Моделі і методи прийняття управлінського рішення в туристичній діяльності

Тема 11. Інформація і комунікації в менеджменті. Комунікаційний процес в управлінні туристичною діяльністю.

Інформація, її види та роль в менеджменті. Носії інформації. Класифікація інформації. Вимоги, які пред'являються до інформації.

Поняття і характеристика комунікацій. Різновиди «внутрішніх» та «зовнішніх» комунікацій. Перешкоди в комунікаціях. Зворотній зв'язок у процесі комунікації. Засоби комунікацій, їх переваги та недоліки.

Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Моделі комунікаційного процесу. Організація комунікаційного процесу. Комунікаційні перевантаження.

Управління сполучними процесами: комунікації та управлінські рішення в туризмі. Комунікаційний процес в управлінні туристичною діяльністю. Управління зовнішніми комунікаціями. Зовнішні комунікації як маркетинговий захід. Управління маркетинговими комунікаціями. Характеристика цільової аудиторії в маркетингових комунікаціях. Завдання управлінського персоналу туристичної компанії. Спеціальні інструменти комунікацій туристичних компаній.

Тема 12. Керівництво та лідерство в менеджменті туризму

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керівництва та континууму стилів керівництва. Характеристика та класифікація стилів керівництва. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера. Особливості національних систем керівництва.

Тема 13. Соціальна відповідальність в менеджменті туризму

Сутність соціальної відповідальності у менеджменті.

Зміст юридичної відповідальності: дотримання конкретних державних законодавчих актів, інструкцій, норм тощо. Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми суспільства з боку організації.

Перевага та недоліки соціальної відповідальності. Сутність та значення соціальної поведінки. Етична поведінка як сукупність вчинків та дій людей.

Туризмобія.

Тема 14. Ефективний менеджмент – управління, орієнтоване на клієнта

Управління персоналом та процесами праці в туризмі. Ситуаційні моделі ефективного керівництва. Головні принципи управління, спрямованого на успіх. Вимоги до професійної, психологічної, репрезентативної підготовки персоналу в туризмі. Оцінювання ефективності управління. Основні показники, які характеризують організаційну структуру. Сутність результативності та ефективності менеджменту. Економічна, організаційна та соціальна ефективність управління. Показники економічної, організаційної та соціальної ефективності управління, їх склад і методи визначення.

Клієнтоорієнтоване управління в туризмі та ефективність менеджменту. Управління персоналом та процесами праці в туризмі. Топ-менеджер у туризмі. Управління, орієнтоване на клієнта. Управління продажем туристичного продукту.

Управління конфліктами в туризмі. Конфлікт, його характерні риси. Класифікація конфліктів. Причини конфліктів в туристичній практиці. Методи вирішення конфліктів. Рівні прояву конфлікту у туризмі. Правила запобігання конфліктам. Фактори впливу на конфліктні ситуації в державі. Систематизація причин конфліктів у туристичній практиці. Структурні й міжособові методи вирішення конфліктів в організації. Управління продажем туристичного продукту.

Тема 15. Проблеми сучасної системи управління туризмом

Територіальні проблеми управління туризмом. Економічна ефективність управлінської діяльності в туризмі. Зарубіжний досвід з орієнтації на прибуток відомих підприємств туристичної індустрії. Показники оцінки економічної ефективності управлінської діяльності в туристичній галузі. Показники рентабельності.

Розподіл питань контрольної роботи та практичних занять по модулям:

Змістовий модуль 1. Сутність, методологія та функції менеджменту – 30 балів,
з них:

- МКР: Сутність, методологія та функції менеджменту – 10 балів
- Виконання практичних завдань – 20 балів (практичні завдання подані в «Методичні вказівки до практичних (семінарських) занять»)
Тематика практичних занять:
 - Основи менеджменту. Сутність і зміст менеджменту туризму. Історія розвитку науки менеджменту. Еволюція менеджменту туризму – 5 балів
 - Суб'єкт та об'єкт управління в туризмі. Організація як об'єкт управління. Туристичні організації як об'єкт управління. – 5 балів
 - Управління внутрішнім і зовнішнім середовищем у туризмі. Функції менеджменту. Функціональна спрямованість менеджменту туризму. Планування – 5 балів
 - Організовування та мотивування як загальна функція менеджменту. Контролювання та регулювання як загальна функція менеджменту. – 5 балів

Змістовий модуль 2. Технології менеджменту, критерії ефективності управління – 30 балів, з них:

- МКР: Технології менеджменту, критерії ефективності управління – 10 балів
- Виконання практичних завдань – 20 балів (практичні завдання подані в «Методичні вказівки до практичних (семінарських) занять»)
Тематика практичних занять:
 - Система методів менеджменту та їх взаємозв'язок. Управлінські рішення в туризмі. Прийняття рішень у менеджменті туризму. – 5 балів
 - Інформація і комунікації в менеджменті. Комунікаційний процес в управлінні туристичною діяльністю. Керівництво та лідерство в менеджменті туризму. – 5 балів
 - Соціальна відповідальність в менеджменті туризму. – 5 балів
 - Ефективний менеджмент – управління, орієнтоване на клієнта. Проблеми сучасної системи управління туризмом. – 5 балів

ПРИКЛАД ЗАВДАНЬ НА КОНТРОЛЬНО-МОДУЛЬНУ РОБОТУ

I. варіант

ПІБ _____

1. Дайте визначення поняттям

Управління –

Менеджер –

Регулювання –

Контроль –

Лінійні повноваження –

2. Дайте відповіді на запитання

а) Наскільки необхідним є в менеджменті визначення стадії розвитку організації?

б) Які фактори (зовнішні чи внутрішні) більше впливають на розвиток туристичної організації? Поясніть.

Практичне завдання

Ви – директор туристичного підприємства. Останнім часом на вашу пошту почали надходити скарги і рекламації. Щоб з'ясувати реальний стан речей, ви плануєте контроль матеріальних та трудових ресурсів. Опишіть використання відповідних видів контролю до вказаних ресурсів, використовуючи таблицю 8.1.

Таблиця 8.1. Функція контролювання на туристичному підприємстві

Види контролю	Характеристика процесу контролю щодо ресурсів	
	Матеріальні ресурси	Трудові ресурси
Попередній		
Поточний		
Заключний		

II. варіант

ПІБ _____

1. Дайте визначення поняттям:

Менеджмент туризму –

Планування –

Організація –

Управлінський процес –

Лінійна організаційна структура –

2. Дайте відповіді на запитання

а) Чи є відмінність між менеджером, управляючим та бізнесменом? Свою думку обґрунтуйте.

б) Яка організаційна структура характерна для туристичних фірм? Обґрунтуйте свою точку зору.

Практичне завдання

Здійснити порівняльний аналіз моделей менеджменту. Завдання виконати в таблиці.

Таблиця 2.1. Моделі менеджменту

Критерії порівняння	Моделі менеджменту		
	Японська	американська	європейська

Питання, які виносяться на екзамен

1. Менеджмент як сфера діяльності
2. Типи і ролі менеджерів
3. Методологія менеджменту. Методи менеджменту
4. Методологія менеджменту. Закони та закономірності менеджменту
5. Методологія менеджменту. Принципи менеджменту
6. Сутність і зміст менеджменту в туризмі.
7. Передумови виникнення науки управління
8. Основні наукові школи в менеджменті.
9. Основні моделі менеджменту.
10. Еволюція менеджменту туризму.
11. Керуюча підсистема (суб'єкт) управління в туризмі.
12. Об'єкт управління в туризмі.
13. Туристичний регіон як об'єкт управління в туризмі.
14. Туристичні організації як об'єкт управління.
15. Поняття організації. Її ознаки та загальні риси.
16. Концепції життєвого циклу організації
17. Туристична організація як відкрита динамічна система.
18. Зовнішнє середовище туристичної організації.
19. Організаційні структури управління в туризмі.
20. Поняття та зміст процесу управління в менеджменті туризму.
21. Розподіл операцій в процесі управління.
22. Концепція цілей організації в сучасному менеджменті.
23. Механізм вироблення системи цілей організації. Управління за цілями.
24. Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок.
25. Сутність організаційної діяльності як загальної функції менеджменту в туризмі.
26. Сутність мотивації на туристичному підприємстві.
27. Змістовні теорії мотивації на туристичному підприємстві.
28. Процесуальні теорії мотивації. Їх використання в менеджменту туризму.
29. Проблеми формування ефективного мотиваційного механізму на туристичному підприємстві
30. Матеріальні потреби як основа мотивації праці в сфері туризму.
31. Контроль та його види. Етапи та модель процесу контролю в менеджменту туризму.
32. Поняття координації та регулювання. Види та етапи регулювання в менеджменті туризму.
33. Сутність і класифікація методів менеджменту. Специфіка методів менеджменту в туризмі.
34. Економічні методи менеджменту в туризмі.
35. Адміністративні методи менеджменту в туризмі.
36. Соціально-психологічні методи менеджменту в туризмі.
37. Типи управлінських рішень у менеджменті туризму та вимоги до їх прийняття.
38. Технологія прийняття управлінського рішення менеджером із туризму.
39. Методи прийняття управлінських рішень менеджером із туризму.
40. Інформація, її види та роль у менеджменті туризму.
41. Поняття та характеристика комунікацій в менеджменті туризму.

42. Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу менеджменту в туризмі.
43. Сучасні інформаційні технології в менеджменті туризму
44. Поняття та загальна характеристика керівництва та лідерства в менеджменті туризму.
45. Основи керівництва: вплив та влада. Особливості керівництва в менеджменті туризму.
46. Форми впливу та влади в туризмі.
47. Теорії лідерства. Типологія лідерів, їх особливості в менеджменті туризму.
48. Загальна характеристика моделі сучасного менеджера туризму.
49. Відповідальність, її види. Специфіка відповідальності в туризмі.
50. Соціальна відповідальність. Корпоративна соціальна відповідальність у туризмі..
51. Соціальна відповідальність в туризмі.
52. Ефективний менеджмент. Оцінювання та показники ефективності управління в туризмі.
53. Клієнтоорієнтоване управління в туризмі.
54. Управління конфліктами в туризмі.
55. Проблеми сучасної системи управління туризмом

Додаткова література:

1. Lesia V. Kovalska, Halyna P. Shchuka, Anzhella R. Mikhailuk, Raisa P. Zagnibida, Tetiana I. Tkachuk Development of tourism is in the epoch of economically – politically reforms and war in Ukraine // Journal of Geology, Geography and Geoecology. 2020/ 29 (1), 94-101. <https://doi.org/10.15421/112009>
2. Щука Г. П., Паска М. З., Побігун О. В. Державно-приватне партнерство як основна умова розвитку гастрономічного туризму на Закарпатті. Вісник Херсонського національного технічного університету. 2023. № 4 (87). С. 406 – 413. DOI <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2023.4.53>
3. Ковальська Л.В., Чорна Л.В., Щука Г.П. Вплив туризму на соціально-економічний розвиток міста Івано-Франківськ // Географія та туризм: науковий журнал /ред. кол.: Запотоцький С.П. (гол. ред.) та ін. – К.: Альфа-ПІК, 2019. – Вип. 53 – 118 с. С. 45-53 <https://doi.org/10.17721/2308-135X.2019.53.45-53>
4. Гальків Л. І., Щука Г. П., Мазурек Е. Медичний туризм в Польщі: статистичний та управлінський ракурс // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми економіки та управління” Т. 4, № 1, 2020. С. 142-150 <https://doi.org/10.23939/semi2020.01.142>
5. Коробейникова Я. С., Котенко Р. М., Щука Г. П. Адаптація готельного бізнесу в період війни в контексті сучасних трендів (кейси Івано-Франківської області). Економіка та суспільство, 2024, №65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-90>
6. Гальків Л.І., Виклюк М.І., Щука Г.П. Аналітична оцінка наукової публіцистики з проблематики екотуризму та детермінація чинників його розвитку в економіці України. Формування ринкової економіки в Україні. 2020. Вип. 44. С.220-230. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/economics/article/view/3444/3759>
7. Ковальська Л. В., Чорна Л. В., Щука Г. П., Польова Л. В., Михайлюк В. В. Вплив Covid-19 на туризм-2020. Географія та туризм. 2021. Вип. 61. С. 3 -11. <https://doi.org/10.17721/2308-135X.2021.61.3-11>
8. Kovalska L., Shchuka H., Mikhailuk A. The Features of the Tourist season 2022 and the Prospects for the Development of tourism in Ukraine. Slovak international scientific journal. 2024. №88, P. 23 – 29. DOI: 10.5281/zenodo.13926498
9. Щука, Г., Несторишен, І., & Несторишен, О. «Refugee entrepreneurship» у контексті розвитку підприємництва у вітчизняній туристичній індустрії. Development Service Industry Management, 2024 №4, 121–126. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8\(20\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8(20))